

Сёнтэрў ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 сұлхи майһан 5-мёшёнченпе тухатъ

4 (7429) №

Юн кун, 2007 сұлхи январён (кърлач) 17-мёшё

Хакё ирёлкё

Самрăк җемьере – җенё йыш

Сән ўкерчөкре эсир җенял Муркаш яләнче пур-райнакан Татьяна Витальевна Александровна Куратяр. Татьяна – сугуҗа, Алексей вара килти хушма хуҗалыа аталантарассиле ёҗлет. Иккёше те пултарулла та хастар. Иртенё сұл самрăк җемьере йыш хушанчө, Настя хёр суралчө. Самрăксен малашне те пёрлехи җемье пурнаҗенче аһасусем пултчар.

В. ШАПОШНИКОВ
сән ўкерчөкө.

Конкурса пётмлетсе

Уявра сёнтернисем палла

җенё сұл уявё пуриншён те чи кётнө самант. Саванпа та аһа кётсе ытларах хатёрленме тарашатпяр.

2007 сұла кётсе илнө май район администрацийён пурнаҗенче йышанавёне районти предприятисемпе организацисем тата учреденисем хушшинче суртсене илемлетес енёле декабрён 18-мёшёнчен тытанса 25-мёшөччен смотр-конкурс иртрө. Ятарла комисси вырәна тухса җенё сұл уявне хатёрленнине хакланә, унта пётемпе 36 ёҗ паҗса тухна. Ытти предприятисемпе организацисем тата учреденисем сысна сұлне кётсе илме васкаман пулас. Саванпа та уяв

сәнө кётрте тәхтанә-ши?

Комисси сапла йышанна. Пёрремёш вырәна Муркаш райповө тухна, 2500 тенкё ук-җан премие тивёснө. Иккёмёш вырәнта районти тёт больница пулна, 1500 тенкё ук-җан преми парса хавхалантарна. Виҗсёмёш вырәнта «Моргаушавтотехсервис» тата «Моргаушагропромснаб» предприятисем, 500-шер тенкё ук-җан преми илнө. Конкурсра уйрамах паларнисене хавхалантарма ук-җана сұт санталәка сыхлассин фондөчөн уйарна.

Р. ИЛЛАРИОНОВА.

Район администрацийёнче

Ял тәрәхёсен кунёсем пулаҗсө

Январён 16-мёшөнчен пуласа 31-мёшөччен районта ял тәрәхёсен кунё пулатъ. Аһа ял тәрәхёсен 2006 сұлхи социалла-экономика тёлёшөнчи аталанавне пётёмлетес, сав ял тәрәхёсенче вырнаҗна предприятисемпе организацисен ёҗне лайахлатас тёллөвпе ирттерөҗсө. Район администрацийён явалла ёҗченёсем вырәна тухса халәха хайсен йитавёсемпе йышанасөҗсө, сав ял тәрәхёсенчи предприятисемпе организацисенче пулса, вёсенчи лару-тарула паллашасөҗсө.

Вырәнти лару-тарула тёрөс хак парса аһа усамлатмалли майсене палартасси. Саканта курать аһанна мероприяти тёллөвне район пулаҗсө Ю.А.Иванов. Иртенё сұлта мөнле ситёнүсем тунә? Мён туса ситереймен? Сак ыйтусен хуравёсене тупна май район администрацийён явалла ёҗченёсем вырәнта халәхпа пёрле малашнехи аталану сұл-ийрне те палартасөҗсө.

Ял тәрәхёсен кунёсенче вырәнти аһасөҗсө җемьесене, саккуна паҗса килте спирт пур тёрлө шөвек сұтса йёрке хуралсисен аллине сакланнисем патне те ситсе килөҗсө. Аһанна мероприяти район администрацийён ёҗченёсем сурне районти шалти ёҗсен, пушар хуралён пайёсен тата ытти служба ёҗченёсем те хушанасөҗсө. Саван пекех унта депутатсен районти Пухавён, ял тәрәхёсен Пухавёсен депутатсөҗсө, ял старостисем, бюджет организацийөн ертүсисем, сав ял тәрәхёсенчи предприятисем специализөҗсө, обществалла организацисене ертсе пыракансем те хушанасөҗсө.

Нумай-нумай ыйтула пёрле тёт вырәнта саван пекех вырәнсенче яшсене сара аһасатсисе лару-тару епле пулнине те, ял тәрәхёсем сүмөнчи профилактика канашёсем епле ёҗленине те тишкерөҗсө. Палартмалла, ял тәрәхёсен кунёсем вәхәтөнче унта хушанакансем вырәнти халәхпа тёл пулас калаҗсө. Сакнашкәл пуху-

сем художество пултарула коллективёсен смотр-конкурсөсен концерчөсемпе вёҗленөҗсө.

Ял тәрәхёсен кунне ирттерме ятарла график сирөплөтнө. Уһа килёшуллен пултарула коллективёсем халәх умне тухакан вырәнсенче ял тәрәхёсен кунёсем кантарла иртсен пулсанса каҗхине малалла тасаласөҗсө. Ярапайкасси Турай, Муркаш, Мән Сөнтөр, Москакасси, Ярославка, Оринин, Сатракасси ял тәрәхёсенче шәпах сакан пеҗ йёркепе иртө вәл. Ытти 8 ял тәрәхёненче ял тәрәхён кунёсем кантарла иртөҗсө. Ял тәрәхёсен кунёсене районан 2006 сұлхи социалла-экономика аталанавне пётёмлетес тёллөвпе йёркелен канашлура пётёмлетөҗсө. Енер ял тәрәхён кунё Ярапайкасси ял тәрәхёненче иртрө. Паян вәл Турай тата Иуҗкасси ял тәрәхёсенче пулатъ.

Л.ПАВЛОВА.

2006 сұл итогөсем тәрәх районти ял тәрәхёсен кунёсене сак кунсенче ирттерөҗсө

Ял тәрәхёсем
Турай
Иуҗкасси
Хорнуы
Муркаш
Уйкас Янасал
Мән Сөнтөр
Ильинка
Москакасси
Катъкас
Чуманкасси
Шөтмөпуҗ
Ярославка
Оринин
Юнкә
Сатракасси

Хәш кун
январён 17-мёшө
январён 18-мёшө
январён 19-мёшө
январён 23-мёшө
январён 23-мёшө
январён 24-мёшө
январён 24-мёшө
январён 25-мёшө
январён 25-мёшө
январён 26-мёшө
январён 30-мёшө
январён 31-мёшө

“Радиоухум – хаҗат страницинче. Ыйту пур. Хуравне пөлөсшөнчө”

Ача пособийёсен виҗисем үсрөҗсө

җенё сұл сөнө улшанусемпе килсе көчө. Сав сөнөлөхсем ача пур җемьесене сәмәллән сывласа яма май паҗсө. Сәмаха кунта, ака, мөн пирки пыратъ. Иртенё сұлхи декабрөн 5-мёшөнчи 207-мөш номерлө “Рәсөей Федерацийён уйрәм саккулла акчөсене ача пур граждәсене патшаләх пулашавне парасси сичнен калакан пайне улшанусем кёртөссө сичнен” федералла саккуна “Ача пур граждәсене патшаләх пособийёсем парасси сичнен” федералла саккуна улшанусем кёртрө.

Мөнлисем вөсем? Сак ыйтусем тавра каласрамәр та ёнтө эфир Чөваш Республикни Сывләх сыхлавөн тата социалла аталану министрствин пирён районти социалла хуҗлөх пайөн тёт специализөҗсө З. И. Виноградова. Сәмахамәр вара, ака, мөнрен пусланчө.

Чи малтанса сакна палартам. Ачана сұлталәк сурәна ситиччен паракан пособи ячө хай те улшанчө. Халө аһа ача паҗма уйахсерен паракан пособи, тетпөр.

-Зоя Иосифовна, чәннипө те килте ачапа ларакан хөрарама 700 тенкөпөх тытанкаласа тама йывәр. Килте йтти ачасем пулсан, ашшөн ёҗ

уқси те сахалрах пек. Аһанна пособи каләпашө үснипе ача амәшөсем, пулас ача амәшөсем ләштах сывласа ячөҗсө пулө. Вөсен виҗисе паллаштарәр-ха.

- Аһанна пособи ача сурална кунтан пуласа вәл сұлталәк сурәна ситиччен парасөҗсө. Аһа малтан сирөплөтнө категори семсөр пуҗне ача паҗма ача амәшөсене а ашшөсене, опекунсене парасөҗсө. Пёрремёш ача суралсан вәл 1500 тенкөпе, иккёмөш тата хыҗсәнхи ачасемшөн уйахне 3000 тенкөпе танлашатъ. Ёҗлен амәшөсен аһанна пособи виҗи вөсен ёҗ уқси мөн чухлө пулнинчен килет. Урахла каласан, юлашки 12 уйахри ёҗ уқсин 40 процентчө чухлө пулатъ. 6 пин тенкөрен ытлашши пулмалла мар. Пөчөк ёҗ уқсиллө ача амәшөсөн те куляна җөмөлөх мар. Ачана паҗма уйахсерен паракан пособи каләпашө саккуна килёшуллен пёрремёш ачашән 1500, иккёмөш е малаллахи ачасемшөн 3 пин тенкөрен кая пулмалла мар. Сұлталәк сурәна ситиччө ачасем килте пёрре кәна мар пулсан, аһанна пособи суммисем хушанасөҗсө.

- Кун пек чухне пособи каләпашне шутланә чух җемьере миҗе ача пулнине шута илөҗсө пулө-ха?

-Сапла, ачана паҗма уйахсерен паракан пособи виҗисе палартна чух малтан сурална е усрава илнө ачасен йышне шута илөҗсө. Пёрремёш ача суралсан 1500 тенкөрен, иккёмөш е ытларах ача суралсан 3 пин тенкөрен кая пулмалла мар сак пособи сұлталәк сурәна ситмен ача пур пётөм җемьене парасөҗсө. җемьесенчи тупаш кашни сын пуҗне пурәнмалли чи пөчөк минимумран иртнипе иртменнине шута илмөсөр.

- Каләпәр, хөрарама вәл е ку сәлтава пула малтанхи 2 ача тёлөшпө амәшөн прависенчен хәтарна, тейөпөр. Халө уһан тәпөр ача суралчө.

- Кун пек чухне халь сурална ачана паҗнашән уйахсерен паракан пособи каләпашне палартна чух сав амәшөн малтанхи 2 ачине шутламаҗсө. Сапла вара аһа ачана сұлталәк сурәна ситиччен 3 пин тенкө мар, 1500 тенкө парасөҗсө.

- Зоя Иосифовна, сәмаха каялла ёҗ уқси пөчөкөх амәшөсем сине куҗарам-ха. Тен, вөсене ача суралсанак “декрет уқси” вырәнне аһанна пособи илсен мөллөрөх. Саккун кун пек саманта паҗса хаварман-и?

- Шапах сак сөнөлөхе те саккуна кёртөс хавари савантаратъ. Анланмалла пултәр тесе

төплөнрөх чарәнам-ха. Йывәр сын хәрарама ача сураличчен 70 кун, ача сурална хыҗсән тәпөр 70 кун декретлә отпуск парасөҗсө. Паллах, камән ёҗ уқси пысак, вәл сахала тухмаҗсө. Камән вара ёҗ уқси 3 пин тенкөрен те катәкрах, кунта вөсен шутласа паҗни вырәнлә. Енчен те декретлә отпуск уқсинчен ачана паҗма уйахсерен паракан пособи илнө аһасларах тесе шутлатәр пулсан, ача сурална хыҗсәнах сав 70 кун шән декретлә отпуск уқси вырәнне түрөх аһанна пособи пама ыйтса сырма пултаратәр.

- Ёҗлемән амәшөсен пособи каләпашө сичне чарәнар-ха.

Пёрремёш ачана сұлталәк сурәна ситиччен паҗма 1500 тенкө, иккёмөш е малаллахи ачасене сак үсөме ситиччен паҗма 3 пин тенкө түлөҗсө. Училищөсенче, техникумсемпе асла вөрөнү заведенийөсенче очно вөрөнен ача амәшөсөн те вәл саван чухлөх пулатъ.

- Зоя Иосифовна, кәҗалчөҗсө җемьере йөкөрөш ачасем суралсан, ача сұлталәк сурәна ситиччен паҗма паракан пособи иккөшөншөн пөр 700 тенкө сөҗсө түлөҗсө. “Пөр ачана шута илмен саккун” паян сак йанәша түрөтрө-ши?

-Ку енёле те амәшөсен кәмәлне сөклет сөнө сұлтан көнө

ле.

- Документсене таратассипе конкретлә вәхәт палартман-и?

- Аһанна пособи сөнөрен шутласа парассине январьте вөҗлемө паҗна. Анчах та вәл е ку сәлтава пула вөсене ситес уйахра илсе килсен те куляна кирлө мар. Аһанна пособи январьшөн сухатмаҗсө ача амәшөсем. Сөнөрен шутласа парасөҗсө. Сапах та вәхәта сая ямасәр тусан авантарах кирек епле ёҗе те.

- Кашни ача амәшне хумхантаракан ыйту. Аһанна пособи мөнле йёркепе илмөҗсө.

- Ку тёлөшпө йёрке улшанман. Малтанхи пекех ёҗлен амәшөсем ёҗ вырәнненчен, вөрөнү заведенийөсенче вөрөненкөсем вөрөннө вырәнтан илөҗсө аһанна пособи. Ёҗлемән амәшөсене аһа социалла хуҗлөх пайө урла парасөҗсө.

- Тата мөнле сөнөлөхсем илсе килчө аһанна саккун? Ача суралсан пөр хуҗтен паракан пособи виҗи үҗмест-и?

-Уһан виҗи малтанхи пекех юлатъ: 8 пин тенкө. Анчах кәсәлтан пуласа ашшө амәшөсөр юлнә ачасене опекана илекенсем те, ачана усрава илекенсем те, усрав җемьесем те кашни ачашән пөр хуҗтен илөҗсө сак пөр хуҗтен паракан пособи.

- Тавах, Зоя Иосифовна, аһанланмалла каласуһан.

Л. ПАВЛОВА
калаҗна.

Юбилей

Саламатләр

Рәсөей Федерацийён вөрөнтү ёҗсөн отличникө, нумай сұл хушши Муркаш районөн вөрөнтүпе самрăксен политики тата физкультурәпа спорт пайөн пусләхө пуласа ёҗленө, халө Чуманкасси вәтам школ директорөнчө вай хуракан **Валерий Михайлович ВАСИЛЬЕВА** 50 сұлхи юбилей ячөпе чун-чөрөрен, ашшән саламлатпәр.

Пурнаҗсәр тулаҗ та вәрәм пултәр. Иксөлми вай-хал, тулли телөй, кулленөх хөвөллө те сүтә кун, пархатарлә сирөп сывләхпа ёмөрхи ыр кәмәлләх сунатпәр сирө, хисөплө те хаклә Валерий Михайлович! Емөтленнө емөтөрсөм яланах пурнаҗса көрсө пыччәр!

Чуманкасси школ коллективө.

Шаптак Муркаш яләнче пурнакан **Валерий Владимирович ОНЬКОВА** 60 сұл тултарна ятпа саламлатпәр. Сирөп сывләх, телөй, ыра пурнаҗ сунатпәр. Вөсене аннепе Раиса Димитриевна алла-алән 37 сұл пөрле пурәнса пирө пурнаҗ сүлө сине тама пулашнәшән тав сәмахе калатпәр.

Саламлаканөсем: хөрө, икө ывәлө, кинө тата мәнукөсем.

Орининта пурнакан тата Чөваш патшаләх педагогика институтөне 1978 сұлта физикапа математика факультөтне пөтернөренне Орининти вәтам шуклта ачасене математика предметне тёллө алла илме пулашнә, тарашулаҗне кура 1995 сұлтанпа школ директорөн ачасене воспитани парассилө ёҗленкө сумө пулса тимлекен юратнә вөрөнтөкөне, хисөплө ёҗтөшөмөре тата юлташамәра **Татьяна Петровна АЛЕКСЕЕВА** 50 сұл тултарна ятпа ашшән саламлатпәр. Санән ёҗу паха вәрләх пекех: эсө вөрөнтө вуншар-сөршер ача паян сөршывән тёрлө көтөсөсенче вай хуратъ, тәван өн, тәван сөршыв тёрөклөхне вәйлөтәт, илөмне үстөрет.

Татьяна Петровна, сирөн хавәр суйласа илнө ёҗсө татах нумай сұл ёҗлөсө самрăк әрава пурнаҗсән тёрөс сүлө сине тухма пулашмалла пултәр. Сакна валли сывләх, телөй, аһасу сунатпәр. **Салампа Орининти вәтам школ коллективө.**